

אוצרות קמא

י"ל ע"י מכון 'אוצרות קמא' שז"י מרכז מוסדות קמאראנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

ויהי בשלח פרעה את העם וגו' (יג, יז).

שמעתי ממורי, ויהי בשלח פרעה עורף יצר הרע, את העם אברי האדם שהיו עד עכשיו מוכנעין תחתיו בתאות עוה"ז, וכשהצדיק מנעי עצמו בסיגופים ובפרישות מן מרה שחורה שילח את העם ששה אלהים מוחין דקטנות לחירות, ו'לא נחם אלהים דרך' עדיין, כי אע"פ שאדם מופשט כבר מתאות עוה"ז, הן בקדושי לא יאמין, כי יש בחינות 'דרך', והלכת בדרכיו, להדמות ליוצרו במדות טובות בבניה תשובה, שצריך אדם להדמות אליו, וכשנמשך משם איזה אור ושפע ממקום הגבוה, ושם בשורש הזה אין שום פגם ורשע וחטא מגיע, ולכן תשובה מהני, כי שם לא פגם, והתשובה מגעת את האדם עד שורש הזה, לכן ממשיך משם תיקון אל כל מקום שפגם, וכשמושך משם איזה אור ביחודים ובמעשים טובים ותשובה ואינו מזוכך בדרכיו ומדות הטובים, בנקל יכול לאחוז בזה הקליפות על ידי גאווה ומדות לא טובות, ת, באמרם שגם להם חלק, וגם הם מתגאים, ועולין לינק. ובנקל יוכל אדם לידחות לנוקבא דתהומא רבה, כמו שאמר מרן [הבעש"ט], דא שווער איך שיש איש צדיק בעולם ששומע תורה לא מפי מלאך ושרף, אלא מפי הקב"ה בעצמו, ומתיירא בכל עת שלא יפילו אותו לנוקבא דתהומא רבה, וזהו 'ולא נחם' לא עלתה נחמה לפני אלהים 'דרך' כי אע"פ שמופשט מכל רע ותאות יש עוד בחינה עיקרית להמתיק דיני אלהים במדות טובות] והכנעה עד קצה האחרון, והלכת בדרכיו הטובים, ולכך יש סכנה 'ארץ פלשתים' שלא יתאחזו בו הקליפות והרע מדות רעות.

ועוד חסרון, אע"פ שנודכך מכל תאות ומדות הוא בעיניו צדיק וקרוב מאד אל השם יתברך, כי קרוב הוא בעיניו, לכן בנקל יאחז בו פלשתים והקליפות, לכן ייטב אלהים הסיבן כבני מלכים, בהרחבות הדעת והמוחין, בני חורין, 'דרך המדברי' מופקר לכל במסירות נפש, ובוזה העלו את הדרך התפשטת לשורש על ידי מסירות נפש שהלכו במסירות נפש במדבר, ועל ידי מסירות נפש לתקנא ארחא להעלות התפשטות דרך ס"ג קס"א לאתריה במקום שאין רע על ידי מסירות נפש ובוזה לא נאחז בהם שום רע בלבם כדי שיזכו אל הארות עתיקא לקרוע הים.

(זוהר חי ח"ג נד ע"א - ע"ב)

ה' ילחם לכם ואתם תחרשו (יד, ד).

שמעתי מאמור'ר זלה"ה, ומקצת הדברים הובאו כאן בפרשה זו בהיכל הברכה (דף פג ע"ב - פד ע"א. וע"ע זהו חי ח"א דף מד ע"א), היכל הקודש שלו, אמרו ר"ל שהחרש על אדוניו אין לו שום שוויה (עי' מס' חגיגה דף ב ע"ב), לזה כתיב כאן 'תחרשו' חסר יו"ד, והוא מלשון חרש, כי חרשו נותן לו דמי כולו (מס' בבא קמא דף פה ע"ב). כלומר כשאין לאדם ישראל בעל הנפש שום שוויה לעצמו, אלא כל כחו וגבורתו וחכמתו הכל משעבד לעבודת הבורא ברוך הוא, אז בודאי ה' ילחם לכם' כל המלחמות שיעברו עליכם בעולם הזה, ע"כ.

אוצר החיים

אוצרות הזמנים כמשנת רבוה"ק
מבוארים בשפה השווה לכל נפש

חידוש הכלי ר"ו שמות של אבות שזה המשכ' נמשך מנחל איתן להרוג כל הקליפות והרע ולהחיות הטוב ולהעלותו לכלי קדוש' ים סוף כידוע לק"ת תצא ושער ק"ש שעה"מ. וזהו ו'ישב הים לאיתנו' האי נחל איתן דעת עליון דעתיקא כשזה וחרב נתגלה ומתע כל הקליפות והרע.

ודע דשימוש ופעולת השמות הן דקדושה והן דסט"א כישוף, הכל תלוי במעשה בראשית בל"ב אלהים שנברא העולם, וכמה מכשפין עברו בים ביבשה כמבואר בירושלמי, ולא יבצר פרעה הרשע מהם, וכל אלו הכוחות

בטילין ומבוטלין למי שאמונת השם חקוקה בלבו בחוקק כטעם בגמרא 'אין עוד מלבדו' כתיב היינו דר"ח אמר שחקוק בלבו היטב אין עוד מלבדו ולזה לא זיק לו שום כישוף ושם טומאה.

והוא באמת התגלות עתיקא קדישא, ובטלין נגדו כל הכישוף ושמות הטומאה, **זהו על ידי אמונה גדולה בטלין כל הטבעים ושמות הטומאה.**

זהו הוא הענין דכאן כי בקיעת הים ליבשה היה על ידי שמות הקדושים המבוארים בפסוקים, וכן באמת סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו עמדו על הים על ידי שמות הטומאה שלו.

ולשדרך זה שיעשה הים היפך ממה שמכריחין אותו על ידי שמות הטומאה היה צריכין תנאי במעשה בראשית שיעשה היפך ממה שמכריחין אותו, וזהו ו'ישב הים לאיתנו' לתנאו לאבד המצרים ולא עוד אלא שרדף אחריהם הים ראה ויגוס כדרשת חז"ל ומצרים נסים מלמד שבכל מקום שהיה מצרי נס היה הים רץ כנגדו וטבעו (וזהו) ויבא עליו הים על כל יחיד ויחיד שבהם, שאם היה במצרים אחד שלא רצה לכנס לים, היה הים סוררו ומכניסו לים וטבעו.

וזהו וינס בזכות יוסף שהמשיך וחר"ב מדעת עליון נחל איתן והרג כל הקליפות והים ראה התגלות דעת עליון ועשה היפך ממה שהכריח אותו המצרים וינס נגד כל מצרי ומצרי וטבעו, וזהו בזכות יוסף ששמר בריתו נמשך וחר"ב דעת עליון לדחות הרע ולהעלות הטוב כו'.

וזהו ו'ישבו ביד חנים ביום והטעה עינו של אותו רשע ובא אלהי ישראל וכל קדושי עמו בדמות ובכח סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו ועינו של אותו רשע סובר שהוא וכל חילו יהיו חנים על הים בחינה ובנייחא, אבל באמת משגיא לגוים ויבאדם שכל אלו שראה משרשים ביום מרכז אמצעי והם קדושים שאין להם חלק בו"ו התחתון שהם י"ב מזלות התלויים בו"ו כידוע.

רביה"ק מגלה בספרו 'היכל הברכה' את מחשבתו של פרעה אשר ראה על המזלות את כל מה שעתיד להיות, ואיך לא נזהר ממפלתו הגדולה בקריעת ים סוף. ומבאר רזין עמיקין וטמירין, שאכן פרעה ראה הכל, ובאמת נגזר שישראל יטבעו ח"ו ופרעה וחילו ינצלו, אך ישראל עלו באותה שעה לדרגת 'עתיקי' שלמעלה מכל המזלות, ושם נהפך הכל.

וז"ל: **והיה זה בחכמה נפלאה כי פרעה היה מכשף וחכם גדול, אם ראה שמושיעין של ישראל ילקה במים קודם שנולד משה, למה לא ראה שיטבע הוא וחילו בים סוף.**

אלא כל שית אלפי שני היה תליא בשעתא קמייתא בשעה שנברא העולם, ראה וספר וחקר ומנה את כל בריה ובריה ואת אשר נגזר עליה, ולכל בריה יש מזל ונרשם זה בכוכבים ומזלות.

ולישאר עם הקודש נתן להם תורת אמת וכשהם מחדשים חודשי תורה בנגלה ונסתר נברא שמים חדשים וארץ חדשה, ואלו ממזל עליון עתיקא נבראו בכל שעה מזל הכולל כל י"ב מזלות וכופ' כל י"ב מזלות דסט"א הידועים וצורת זה האיש נתקשר שם במזל ונעשה בריה חדשה ואין שם אותו גזירה כלל בטל ומבוטל וזהו על ידי התורה הנדרשת בשלש עשר' מדות וזהו קריעת ים סוף בעתיקא תליא.

ודע שפרעה וערב רב ודור המדבר הכל משרוש אחד, קריין דאדו"ר ודור המבול, ובשעת בריאת שמים וארץ ובשעת הבריאה נרשם שחלק מהם ניהו על הים ולא יטבעו וחלק מהם יטבעו בים, והקב"ה בחכמתו הרמה 'דמיתך רעית' וכל סוס פרעה ופרשיו וחילו חנו על הים.

זהו הטעה לפרעה שראה בטייר שלו שהוא יחנה על הים וישארל יטבעו בים סוף, ולזה כשהשיגו אותם בהשגה ראו 'חנים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו' וישארל יטבעו בים.

ובאמת היה פירוטו כי גם שרו טעה בזה, והיה הדין שיטבעו ישראל, כי כך נרשם במעשה בראשית שיעמוד פרעה וכל חילו על הים על ידי שמות הטומאה שלו, 'תור"י שמו' ר"ו שמות כידוע, וישארל יטבעו בים סוף, וכך היה הרשימה בכל הנבראים ומזלות.

ולזה היה קריעת ים סוף קשה מאד, וישארל עדיין לא קיבלו את התורה ולא יצאו מחיוב מזלות אם לא בכח רצון הפשוט, בעתיקא תליא מלתא, בסוד מזל נצר חסד לאלפים, נחל איתן השוטף והורג כל הקליפות והרע וממית אותם בסוד וחרב ר"ו

להאריך בסעודה שלישית עד הלילה הרבה [ב]

בין חכמי אשכנזים נתפשט להאריך בסעודה שלישית עד הלילה הרבה, וכך נהג מרן הקדוש אלקי נורא רבינו ישראל בעל שם טוב. (זהר ח"א דף מ' ע"ב)

'אהבה גדולה למסור נפשו על קידוש השם' - רעוא דרעוין בהיכל רביה"ק רבי אלכסנדר סענדר אב"ד קאמאראנא

סעודה שלישית היא עת נעלה שהצדיקים מוסרים בו נפשם על קידוש השם, כמו שכתב רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע (עטרת צבי ח"א דף י"ד ע"ב) "רבותינו הקדושים וכו' מאריכין בסעודה שלישית עד כמה שעות בלילה, בתוספת קדושת שבת, בתורה ושירות ותשבחות, להמתיק כל הדינים במסירות נפש לה', להמשיך רצון עליון בהשפעות טובות על ישראל מן מצח הרצון" עכ"ל.

כן מביא רביה"ק ההיכל הברכה שדיבוריו האחרונים של אביו רביה"ק רבי אלכסנדר סענדר מקאמאראנא זי"ע [בעמח"ס זכרון דברים], היו דיבורי מסירות נפש אותם אמר בסעודה שלישית שערך שעה קלה לפני הסתלקותו.

וכמואב בהיכל הברכה (פרשת שלח) "אמר אבי מורי הגאון הקדוש מוה"ר אלכסנדר בן הינדא שעה אחת קודם פטירתו בסעודה שלישית, שנפטר בשנת ר"ב של"ו"ם במוצ"ש יום אחד ועשרים באב, ע"פ 'מה ה' אלהיך' (דברים י, יב) הכל שואל ומבקש 'מעמך' שתהא כמותו, 'מה הוא רחום אף אתה', וכיוצא בו בכל מדות, מבורא בספר תומר [דבורה] מהרמ"ק, 'כי אם ליראה' לא שייך לשאול ממך, כי אצלו יתברך לא שייך יראה כי שם הייך המציאות, והבן היטב, וכשבא אדם ליראה פנימית נפטר מיאה חיצונית, ובא להאבה גדולה למסור נפשו על קידוש השם".

ובהקשר לכך ממשיך רבינו "ואמר לי דודי מורי ורבי [רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב] שראה בחלום לרבו רבינו מו"ה יעקב יצחק נ"ע מלובלין, ואמר לו, שהרב מקאמאראנא מוה"ר אלכסנדר נפטר ביחוד עשרה הרוגי מלכות".

'אם הם דברים הנאמרים באמת, יחוקו בספר זכרון למעלה לפני עתיק יומין' - רעוא דרעוין בהיכל רביה"ק ההיכל הברכה מקאמאראנא

עבודה רמה ונפלאה היתה לרביה"ק ההיכל הברכה זי"ע באמירת דברי תורה בסעודה שלישית, כמעין הנובע היה שופע חידושים ופנינים בסודות התורה, וכפי שכתב בהיכל הברכה (פרשת מטות) "בילדותי בהיותי כבר עשרים ושמונה שנה, הייתי במדינת אונגרי, ואמרת בסעודה שלישית על עשרה פסוקים דרישהו וסופיהו חד וכו'. כל אלה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן. והארכנו בזה הרבה, ולא באתי כאן אלא לעורר לבבות טהורות, שילכו בתורה לעבוד השם בכל לב ובכל נפש באמת. ובמסיבה זאת היה שם [שני] צדיקים, אחד מוה"ר מענדל תלמיד הרב הקדוש מו"ה אייזק מקאליף, והשני לו מוה"ר זאב וואלף תלמיד הנ"ל, ואמרו אי לא אתינא וכו', ובפיהם היה שגור כל כתבי האר"י על פה ממש" עכ"ל.

אמנם בכללות לא היה רבינו רושם את הדברים אותם אמר בשעה נעלה זו, אלא היתה זו אמירה לגבוה בלבד, וכפי שכתב בהקדמת משניות קאמאראנא (אות כב) "לא כתבתי ולא רשמתי לעצמי שום דרוש מהדרושים הנאמרים בכל שבת, כי אמרתי בלבי, אם הם דברים הנאמרים באמת, יחוקו בספר זכרון למעלה לפני עתיק יומין, אם חלילה אין בהם כדי ספר החיים, למה אכתוב דברים בטלים".

חזיון נפלא כתב רבינו במגילת סתרים "תרי", ליל מוצאי שבת, "יט אדר, ראיתי שהביאו לי מלבוש של מרן הבעש"ט

זי"ע, וסיפרו מזה מופת ופלא, שעשה מרן בעת לבשו המלבוש הזה, ונשכח ממני, ולקחתי המלבוש ושמתתי עליו כעל כל הון. ופתרונו, שבעת שאמרת הדרוש בסעודה שלישית היו אצלי כמה אורות ונשמות ומלאכים, והיה בתוכם איזה נשמה מניצוצי נשמות תלמידי מרן".

'כשהבן דורש דברי תורה אמיתיות אז מעטרין לאביו בעטרין קדישין' - רעוא דרעוין בהיכל רביה"ק הדמשק אליעזר מקאמאראנא

חזיון נפלא ונורא מובא גם בספר החזיונות של רביה"ק הדמשק אליעזר מקאמאראנא זי"ע, בהקשר לדברי תורה אותם אמר בסעודה שלישית, וזה לשון קדשו:

"אור ליום א' שמות תר"ל ראיני בחלום לאאמור"ר [ההיכל הברכה] זללה"ה, שיושב מעוטף בטלית ותפילין בביהמ"ד שלו כמו שהיה יושב בחיים חיותו, וראיתי שהוא מוכתר בכתר של זהב שאין כמותו בכל העולם, בגוויין נהירין אין לשער, וראיתי תיכף שהכתר הזה נתעלה מראשו, ובא כתר אחר עוד יותר מזוכך בגוויין נהירין ג"כ של זהב, והיה גדול יותר מכתר הראשון".

וכשעוררתי משנתי הבנתי הפתרון הזה, כי אתמול בעת סעודה שלישית פרשת ויחי דרשתי על פרשת שבטי יח, מה שיעקב בירך את בניו שבטי יח, ואמרתי כמה סודות התורה, ובתוך דיבורי בקשתי מאת השי"ת בפני קהל ועדה בקול, מה שכתב האר"י זללה"ה בלקוטי תורה פרשת יתרו, שהקשה שם מה שייכות יש כיבוד אב ואם למצות שבת, אלא כשהבן יושב בזה העולם ודורש דברי תורה אמיתיות אז מעטרין לאביו בעולם העליון בעטרין קדישין ע"ש. ובקשתי: 'אם יש איזה שויות לדברי תורה שאני מדבר עד עתה בעת סעודה שלישית לפני הקב"ה, אז בקשתי מאת השי"ת שיעטר את אאמור"ר זללה"ה בעולם עליון בעיטרין קדישין, כמו שאמר האר"י זללה"ה הנ"ל, על כן הבנתי פתרון של הכתר שראיתי על אבי תיכף בליל מוצש"ק זו הנ"ל" עכ"ל.

'רעוא דרעוין אשתכח'

מענין לענין מן הראוי להביא שני הנהגות נפלאות בענין אמירת תורה בסעודה שלישית אותן רשם הגאון החסיד רבי ישראל פרנקפורטר ז"ל (שלשלת קאמאראנא, ליקוטים וענינים שונים):

"פעם אחת בפרשת נשא אמר כ"ק מרן [מהר"מ מקאמאראנא] זי"ע, כי לרוב לא יסדר לפני עצמו התורה מה שיאמר אצל השולחן, אכן באמירת התורה בשלש סעודות הוא מסדר, יען כי אז עת רצון, ושמע מפי א"א מרן הקדוש [רביה"ק הדמשק אליעזר מקאמאראנא] זי"ע שאמר בשם רבותיו הקדושים זי"ע כי בשעת רצון צריכים לדקדק לבל יגמגם ח"ו בלישנא".

ועוד כתב "שמעתי ממורי [מהר"מ מקאמאראנא] זי"ע בשם אביו הקדוש [רביה"ק הדמשק אליעזר מקאמאראנא] שאמר שמקובל לו מרבותיו הקדושים, שאם בפרשת השבוע מפורש ברכות, 'ברכת הנשים', ברכת 'זיתן לך' וכדומה, יאמר בשלש סעודות על הברכות הללו, כי אז עת רצון, ויוכל מזה להשפיע הברכות לכלל ישראל" עכ"ל [יש להסמך מה שכתב בור זהב (סי' ככד סק"ה) "בסעודה שלישית דרך הצדיקים לברך את ישראל" עיי"ש].

שער הצדיקים [כג]

תועלת הדביקות בצדיק לעבודת ה' (ד)

הדביקות בה' על ידי הדביקות בצדיקים

כי יש בכל דור דוד - אפילו בגלות המר הזה - צדיקים חסידים קדושים, אשר אור השגחה נמשך עליהם בכל רגע, ובכל נשימה ונשימה תהלה יה (עפ"י בראשית רבה יד, ט), כי בכל נשימה ונשימה מושכן אור מתוק וערב באימה וביראה מאין סוף המחיה הכל, ונעשין מרכבה לשכינה, וממשיכין כל טוב לבית ישראל.

ויש בסוד התדבקות הזה כמה מינים, כל אחד לפי זכות חומרו הגס והעב טועם מאור השגחה באימה וביראה ובהכנעה ובלב נשבר ובאהבת ישראל לתכלית אמת, ומאור הצדיקים אלו הנקראים 'מקדש ה' נמשך אור וחיות לכל העולם למעשה המצות ועבודה, ונמשך מאור נשמתם בני חיי ומזוני שפע ברכה והצלחה לכל ישראל.

הרי שכל ישראל דבוקים בה' בפעולות השגחתו 'זאתם הדבקים בה' אלליכם חיים כולכם היום' (דברים ד, ד) וכי אפשר לידבק בשכינה, הלא אש אוכלה הוא (מס' כתובות דף קיא ע"ב), כי בודאי מי שחומרנו נוטה לדבר עב היאך יהיה לו אור הזה, אלא הדבק בתלמידי חכמים המופשטין בתכלית ההפשט, ועל ידם ימשוך לך איזה אור מתיקות עריבות ידידות כפי כחך, הרי שפעולות השגחה הוא על כל פרט ופרט מישראל כי כל ישראל דבוקים בה' אלקי ישראל על ידי צדיקי הדור. (היכל הברכה בראשית דף לא ע"א)

אולי תוכל להשיג ממדריגות הצדיקים

וכל עיקר מגמתך בלימוד התורה יהיה לשבוע נפשך מאור התורה, ומזיו ונועם מתוקים מדבש, וכל זה יעברו עליך נסיונות הרבה ומרירות, כטעם (שמות טו, כג) 'זיבואו מרתה', עד שתזכך נפשך ותזכה לטעום מזיו השכינה.

וכל זה יושג לך בנקל אם תדבק נפשך לצדיק הדור אמת, מרכבת השכינה, ובלבד בהכנעה רבה ובאהבה עצומה ובביטול כאין, בלי שום נטות לשום גשמי, אלא להשיג תיקון נפשך, ומאד מאד תכניע עצמך לצדיק הדור, ותתקדש עצמך בקדושה וענוה, אולי תוכל להשיג ממדריגות הצדיקים ומיוחדים שלהם, ומהשראת השכינה שעליהם, אבל כל זה לצדיק שנפשך דבוקה בו באהבה עזה, והוא אליך באהבה, ואתה תלמידו, שואב מזיו הדרו ומאור תורתו, ושכינה עליו שורה.

(מעשה אורג מס' עוקצין פ"ג מי"ב)

אל תאמין בעצמך אלא תדבק לצדיק אמת

וענין ש"ע נהורין יש בזה חיות והארה של תורה ומצות לכל נפש ישראלי, שטועם אור והארה בנפשו מעין עולם הבא, אבל אל תאמין בעצמך אף שאתה רואה אותך במדריגות הדביקות והחיות בבחינות אור אלקי ממש אל תאמין, כי יש בקליפה בחינות ע"ש המכלה הכל, על כן ידבק עצמו לצדיק אמת, ויעמידהו על האמת.

(היכל הברכה במדבר דף צז ע"א)

אות ב

לפי מחשבתו של אדם כך יש עולמות למעלה
מזמנו העומדים עליו

ב. בזוהר הקדוש (ח"ב מ"ד א) בענין אלישע דלא
אעבר זבובא בפתוריה עיין שם, שמעתי ממורי ביאור
ש"ס (סוכה כת). שמונים תלמידים היו להלל וכו'
עד עוף הפורח נשרף בהבל פיו וכו', ולהבין זה, גם
ביאור ש"ס (ברכות י): שלא נראה זבוב על שולחנו
וכו', והענין לפי מחשבתו של אדם כך יש עולמות
למעלה ממנו העומדים עליו, והוא היוצר את
העולמות העומדים מעליו, אם מחשבתו בקדושה
ורוחני, כך הם העולמות שלמעלה ממנו, כי 'עולם'

הוא מציאות רוחנית, והוא עצמו בורא ויוצר את
העולם ההוא על ידי שהוא מונח שם בעולם ההוא.
כמו אחד השקוע ומונח כל כולו ב'עולם הנגינה'
שאינו מקום גשמי בעולם ששם הוא עולם הנגינה,
אלא הוא מציאות רוחנית שהאדם יוצר אותה על
ידי ששקוע בענייני נגינה, וכן בכל דבר שבעולם,
אם שקוע באהבה הוא נמצא ב'עולם האהבה', ואם
מחשבתו בטומאה כך הם העולמות. ולא זו בלבד,
אלא שכפי המחשבה והעולמות, כך עוברין לפניו
בגשמי עופות טהורים או טמאים, כי מושך אליו את
השייכים לאותו עולם, ולא לחינם הלך הזרזר אצל
העורב, והוא הדין שאר מיני בעלי חיים טמאים או
טהורים עוברים לפניו.

ויש בזה שלש בחינות, א) טהורים, ב) טמאים, ג)
ממוצע וכו', ולא זכיתי להבין מהו ממוצע זה, והוא
תימה. ולמעלה מזה יש עולם השכל שאינו שום דבר
משיגו וכו', ששם טהור וטמא שוים באחדות אחת
בשורש העליון, כי לא יגורך רע, וזהו שאמרו כל עוף
הפורח נשרף וכו', כלומר, שיונתן בן עויזאל היה גדול
דבוק בשורש עליון עד שכל עוף, בין טהור ובין טמא,
שהיה פורח מעליו, נעשה בו כליון ומציאותו מתבטלת
נוכח המקום העליון שהוא מופשט למעלה מהגדרות,
וזהו שלא נראה זבוב שהוא שרץ עוף טמא על שולחנו
של אלישע וירעו שהוא איש קדוש ומחשבתו קדוש
וכו', ודברי פי חכם חן: (בן פורת יוסף פרשת ויצא
דף נ"ז ע"ד)

דברות קודש

אמרי קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

חמשה עשר בשבט

מקור לאכילת פירות בחמשה עשר בשבט

אבותינו הק' לבית קאמאראנה נהגו לערוך שולחן
ולאכול פירות ארץ ישראל בחמשה עשר בשבט, הגם
שאינו לכן מקור ברור בדברי הראשונים.

אך ראיתי להסמיק לכן רמז שראיתי באיזה מקומן
על דרך שהיה בעשר מכות ביציאת מצרים, אשר כידוע
שררו שנה שלימה. וכל אחת מהמכות שימשה חודש
שלם. כאשר שלושה שבועות מהם היתה התראה
ושבוע ימים היתה המכה עצמה.

והנה המכה האחרונה - מכת בכורות - היתה כידוע
בליל הסדר, ט"ו ניסן, נמצא שחודש קודם לכן בט"ו
אדר היתה מכת חושך, (ואולי אפשר למצוא רמז לדבר
במגילת אסתר (אסתר ח טז) 'ליהודים היתה אורה
ושמחה' ולאורה ק"ק, כי שמחה וששון ויקר נחא, כי
נצלו ממות לחיים והשמחה גדולה היתה וכו'. אך מה
ענין אורה לכאן, ואולי אפ"ל ענין 'אורה' רומז למכת
חושך, כי המכות כידוע היו בדרך של 'נגוף ורפוא',
(עיי' ישעיהו יט כב) נגוף למצרים ורפוא לישראל,
וכיון שלמצרים היה חושך, ממילא היה חייב להיות
לישראל אור במושבתם היינו תוספת אורה שהאיר
בעולם לעם ישראל, ולכן בפורים שמחו ישראל על
אותה 'אורה' שחזרה וניעורה בכל דור ודור, כי הרי
התורה נצחית וקיימת לעד בכל דור.)

ולפי חשבון זה נמצא כי מכת ארבה היתה בט"ו
שבט, וכן מתואר בספר יואל (ב, יא) 'כי רב מאד מחנהו
כי עצום' שדרכם להגיע במחנות של אלפי אלפים
וריבי רבבות נחילי ארבה, ונוחתים על גידולי שדה
עצים וירקות ותוך דקות בודדות לא נשאר זכר מכל
היבול, וכמעט אפילו העץ נאכל.

וכיון שמכת ארבה אכלה את כל עצי השדה ולא
נשאר מאומה מהפירות, בבחינת 'נגוף למצרים', אזי
לעומת זה היה 'רפוא לישראל'.

ואפ"ל, שמצינו בגמ' (ר"ה יד א) הא' בשבט ר"ה
לאילן לדעת ב"ש, ואילו לדעת ב"ה בט"ו בו. ובגמ'
שם, מ"ט א"ר אלעזר א"ר אושעיא הואיל ויצאו רוב
גשמי שנה. וברש"י שם, שכבר עבר רוב ימות הגשמים
שהוא זמן רביעה ועלה השרף באילנות ונמצאו הפירות
חונטים מעתה. עכ"ל. היינו כי השרף עולה באילן והוא
הוא הסיבה לגדל הפירות והיה תוספת שפע בפירות
לישראל. והיינו שבאמצע תקופת החורף החשוך והקר

שבהם העצים ערומים ללא פרי ועלים, מפציע אור של
גאולה, בבחינת 'מתוך צרה המציאם פדות ורווחה',
שבתוך הצרה עצמה טמונה הישועה, על דרך שמצינו
שביום שחרב בית המקדש נולד משיח, ואולי זו הסיבה
לשורש השמחה בחמשה עשר בשבט על שהעולם
מתחיל לפרוח ומתחדש בפירות, ולכן אין מעשרין
משנה לחברתה כי ביום זה נולד שפע חדש ששייך
לשנה הבאה. ומובא מהבני יששכר ומעוד גדולים
שיש להתפלל על אתרוג נאה לסוכות בחמשה עשר
בשבט, כי שורש הכל נעוץ ביום הזה של התחדשות
שהשרף עולה באילן וכנ"ל.

האדם עין השדה

ושמא יש לומר, שמחמת כן יש שמחה אצל האדם
בחמשה עשר בשבט, משום שמרגיש התחדשות גם
בקרב, כי האדם עץ השדה.

וידוע שעד נח לא אכלו בשר ונזונו רק מן הצומח
ולא החי, והיינו שהאדם שהוא שורש הבריאה היה
ניזון רק מגידולי האדמה ומעשבי השדה שממנו לוקח,
כדכתיב (בראשית ג, יח) 'וקוף ודרדר תצמיח לך' וכתיב
(בראשית א, כט) 'הנה נתתי לכם את כל עשב זרע
זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי
עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה', ודרשו חז"ל (סנהדרין
נט:): 'ולא חית הארץ לאכלה'. ואז זלגו עיניו של אדם
הראשון דמעות ואמר לפניו רבש"ע אני וחמורי נאכל
באבוס אחד (פסחים קיח), עד שהותר לנח כדכתיב
'לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל'. אך
בשורש נחשב האדם כחלק מהאדמה, וכשיש התחדשות
באדמה יש התחדשות גם באדם.

ובזה יובן פשר השמחה ביום זה, עד כדי שאין
אומרים בו תחנון (או"ח קל"א ו), שלכאורה פלא
הדבר מדוע אין נפילת אפים ביום זה, ולשמחה מה
זו עושה. אך לפי האמור יובן, שהאדמה מתחדשת,
והיא האדמה אשר ממנה לוקח האדם, כי האדם עץ
השדה, והתחדשות זו משפיעה על האדם עצמו בכל
חלקי קומתו, והרי זה כמו שהאדם עצמו מתחדש
ונברא מחדש.

נטיעת עץ קודמת לקבלת פני משיח

כתב החתם סופר (סוכה ל"ו) על מאמר הכתוב כי
תבואו אל הארץ וגו' ונטעתם כל עץ מאכל שהוא ו'

המהפך בין עבר לעתיד, כעין ציווי, והיינו ש"ונטעתם"
פי' שיש מצוה לנטוע עץ מאכל בארץ ישראל, ואין זה
רק הכשר מצוה, שיהיה להם אילנות וזרעים לקיים
מצוות התלויות בארץ כגון ערלה תרומות מעשרות
ביכורים נטע רבעי וחלה. אלא שהנטיעה גופא עניין
גדול הוא. [הגם שאין זה מצוה להדיא, ואינו נזכר
בספרי מוני המצוות].

ואיתא במדרש שכאשר יראו אילנות פרי בארץ
ישראל הוי מתפלל לרגלו של משיח, ויש גירסא באבות
דרבי נתן פרק לד וז"ל: אדם שיש לו עץ לטעת ואמרו
לו משיח בא יגמור ליטע ואח"כ ילך לקבלו. עכ"ל.
והדברים פלאיים למאוד, שאפילו משיח בא, אם עוסק
בנטיעה ימשיך בכך ורק לאחר מכן יצא לקבל פני משיח.

ושמא יש לומר טעם הדבר, דהנה אמרו חז"ל (שבת
קנא). 'והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ'
(קהלת יב א) אלו ימות המשיח, כי בימות המשיח יכירו
כולם בגדולת השי"ת ובכבוד מלכותו ויתבטל הרע
מהעולם, וכדי לעבדו יתברך לא יצטרכו חפץ וחשק
מיוחד, אלא הכל יהיה באופן טבעי ויבוא מעצמו בלא
בחירה, ובאופן זה אין חפץ חשק ותענוג, כי התענוג
בא מהתגברות על מניעה, כידוע שתענוג תמידי אינו
תענוג, וכאשר יתבטל הרע מהעולם ולא יהיה זה
לעומת זה: אזי יגיעו ימים שאין בהם חפץ'.

ולכן, כאשר האדם מתעסק בנטיעה שיש בה
משום ישוב ארץ ישראל, ובאמצע נטיעתו מתגלה
מלך המשיח, אזי צריך לנצל את ההזדמנות האחרונה
שיש לו עוד לעבוד את ה' מתוך התגברות על היצר
ומתוך חשק וחפץ, ועל כן ימשיך אפוא בנטיעתו ורק
אחר כך יצא לקראת משיח צדקינו.

ראש השנה ליהודים

ובספר 'מאמר מרדכי' להרה"ק רבי מרדכי מקוממר
זי"ע כתב ש'אילן' גימטריא צ"א, שהוא יחוד הוי"ה
אדניי. וראש השנה לאילן ר"ת רה"ל, עולה (עה"כ) ובא
לציון גואל. עכ"ד. והיינו כמו שבארנו לעיל שבתוך
חשכת הגלות מצמחת הגאולה.

ויהי רצון שנזכה כולנו להתחדש ביום זה, ונזכה
להביא את ביכורי פירותינו בבית המקדש בקרוב
במהרה, וכולנו יחד נתברך בשפע גדול ופירות טובים
ומבורכים ולהיושע מכל שונאי ישראל ויהיו מעשינו
רצויים לפני המקום ב"ה, אכ"י.

תולדות רביה"ק ההיכל הברכה מקאמארנא ז"ע

[ג]

בצל הקודש בלובלין

רביה"ק ההיכל הברכה ז"ע זכה לקירבה יתירה אצל ש"ב הרה"ק מלובלין ז"ע [אמו של הרה"ק מלובלין ואם אמו של רבינו היו אחיות – כנות הרה"ק רבי יעקב קאפיל מליקאווא ז"ע]. אשר בערוכ ימיו סמכו בסמיכה דרבנן. לימים, אף העביר רבינו לדורות הרכה הנהגות של הרה"ק מלובלין ז"ע.

שחרית הלך אביו הגה"ק ז"ל עם החברים הקדושים, והתאספו יחד באיזה מקום להתעלס באילת אהבים, והוא הלך על העליה שהיה דר למטה אחד מגדולי החבריא ז"ל, והיה הולך למעלה אנה ואנה וחזר בלימודו וכדומה, בין כך באו כמה נערים למעלה, ושחקו באגוזים, ועשו צעקות משונות, עד שלא היה יכול הרה"ק ז"ל לישון למטה, עד שעלה בעצמו למעלה להכות אותם, וברחו משם, והוא עסק ברעיונותיו ובלמודו, והרה"ק ז"ל סבר שהוא ג"כ היה ביניהם, והכה אותו מאד, והלך וסיפר זאת לאביו הרה"ק [רבי אלכסנדר סענדר] ז"ל, וכאב לו מאד על צער בן יחידו.

אחר איזה שעות כשבא לביהמ"ד, שאל את הרה"ק הנ"ל על זה, והתרעם מאד, והוא תירץ את עצמו, אבל לא רצה לקבל שום פיוס, עד שהלכו שניהם לפני רבינו הקדוש מלובלין ז"ל, וסיפר הילד כל המעשה, ואמר שהוא לא ימחול לו בשום אופן, כי היה ילד חלש, וסבל כאב גדול, וביקש רבינו הקדוש [מלובלין] ז"ל שימחול לו, והשיב לו, יען שהוא מקבל עין הרע ר"ל בכל פעם, ויש לו על ידי זה ביטול תורה, וכשרבינו הקדוש יברך אותו שיהא נשמר מהיום והלאה אז ימחל לו.

ורבינו הקדוש ז"ל שכב אז על מיטתו, ואמר לו: לברך אותך כעת אין לי כח, רק אני מבטיח לך שמהיום והלאה לא תקבל שום עין הרע. וכך הוה.

(כתבי שם)

הרה"ק מלובלין], ובליל שני אחר הסדר אמר ברוח קדשו: 'למי אתן הזרוע', ואמר, 'לקרוב שלי'. ולקחו אותי והעמידוני לפניו, ואחר כך החזיר ולא נתן, והחזירו אותי למקומי. ואחר כך אמר: 'למי אתן, לקרוב שלי'. והעמידוני לפניו, והחזיר ולא נתן. ואחר כך אמר בפעם השלישית ברעדה וברתת כדרכו: 'אתן לקרוב שלי'. והעמידוני לפניו, והרכין עצמו עלי, ונתן את ידיו עלי, והושיט לי הזרוע.

והיה זה לפלא בעיני הצדיקים שישבו שם, כי נתינת הזרוע היה רגיל ליתן לגדולי תלמידיו, להיותן מוסמכין בסמיכה, ובכח מרן הריב"ש טוב. ובאמת, זה הענין, עמד לי לעזר גדול ונורא בעת רבים רודפי וצרי, שעמדת על עמדי בחוזק רב ובעזר השפעות אלהות.

(הקדמת חומש היכל הברכה)

מייחד על כל תנועה

ראיתי בעיני לרבינו יעקב יצחק מלובלין, שהיה מייחד על כל תנועה, לעשות בתחנות ולרמז בעליון עליונים ברזי דרוזין, ועל ידי זה נמצא בשר גוף האדם הנידון משם זך ונקי מכל חומריות וקליפה.

(זהר חי על זוה"ק בראשית א')

שתצליני מעין הרע

בהיותו בלובלין, הנה בשבת הגדול אחר סעודת

ראיתי כמה ענינים נפלאים של רוח הקודש

מרן אלקי רבינו מלובלין, ששורש נשמתו היה מסוף העולם ועד סופו, שורש משה רבינו ושל מרן האר"י, וזכה לרוח הקודש שלא נראה בזמנינו כמוהו, וממרן אלקי הבעש"ט ועד ימיו לא היה כל כך [התגלות] כמו אצלו.

ואני זכיתי לראותו בחג הפסח, כשהייתי בר שית נסעתי עם אבי לחוג חג הפסח אצלו, וראיתי כמה ענינים נפלאים של רוח הקודש, מדריגות גבוהות ורמות ועבודתו הנפלאה במסירת נפש, אש שלהבת להבת.

וביום השני בסדר של ליל שני אחר סיפור ההגדה, לקח הזרוע מן הקערה שלו והושיט לי ושלשה פעמים החזיר ידו הקדושה ולא רצה לתת לי, עד שהביט ברוח הקודש עד שורש נשמתו ונתן לי באימה ויראה כדרכו הקדושה.

(מגילת סתרים)

סמיכה דרבנן

כשהייתי בלובלין עם אבי זצ"ל, ילד בן תשע הייתי, וראיתי פניו כלפידים, ובעת שפתח הדלת לומר כגוונא, ראיתי אש מלהטות על ראשו ואור נפלא.

והייתי שם על חג הפסח [בשנת תקע"ה בה נסתלק

טובו אהליך יעקב

בגל הדינה ובחזקת נשמת לבב, ליבנו חומה בקול צהלה, בשמחה והגדולה השדויה במעין ירדנו, אשר ינק רבות בשנים מבארו של רבינו רעיא מדימנא כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, וקשור בעבותות אהבה אל ממלכת ביתקאמארנא, רב דפעלים לתורה וליראה, שמו מפארים בכל מיני תהילה, פרי עץ חיים ענף עץ אבות, שלשלת היוחסין פאר היותם, נודע בשערים כשמן חודק שמו

הרבני הנגיד כש"ת

הרה"ג רבי יעקב יצחק הורוויץ שליט"א

לדגל עק ודורה השדויה באהלו, בדת ה' שמחה במעונו

בנישואי בתו הכלה המהוללה

עב"ג החתן המופלג בתי"ש

נבר כ"ק אדמו"ר מביאלא שליט"א

ארשת שפתינו יערב לפניו כנעמיים כנסא דברכתא מהיכל הברכה ואוצר החיים שיכח לדאות דורות ישרים ומבורכים במסילות רבותינו צדיקי עולם מתוך רוב כל

ידידים רוממוך בשירה קדמוך

בגל דגן נעלה כסא דברכתא בשמחה הגדולה השדויה במעין ירדנו עוז, האי נבדא רבא, אוצר של דאת שמים, רב דפעלים לתורה וליראה, נודע בשערים בצדקותו וצדקותו, שמו מפארים בכל מיני תהילה, מופלג בחסידות וביראה טהורה, איש האשכולות רוב תבונות, בקי בכל מצבני תורה, סיני ועוקד דרים, מנע אראלים ותשישים נצר מוחטר נבעת עולם שלשלת היוחסין, מלא מדע אוצר תבונה, טוב ומטיב לכל, לעומתו משבחים ואומרים, כש"ת

הרבני הנגיד החסיד פאר היחס

מוה"ר צבי הלוי איש הורוויץ שליט"א

לדגל השמחה השדויה במעונו

בהולדת בנו כסמין טוב ומול טוב

נעטר לזן כתרין במילין קידין שיכח לדאות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת וקדושה במסילות רבותינו צדיקי עולם, ויצו ה' חסרו מהיכל הברכה ואוצר החיים שיכח לדאות רוב נחת וקדושה מכל יוצ"ח באודות רבוה"ק יתהלכון

"באמונה גדולה שאין שום מציאות בלתי השם יתברך, וחויץ מזמנו אין בו שום מומשות ושום כח, כי הכל הבל וריק, ובאמונה זאת ילך על המים עמוקים ולא יטבע, ואש לא ישרף אותו, ובלבד שנתבחן שזה בלב אמת וטהור!"

ניצוצי אש

מאוצר תורתם של רבותינו הקדושים